

Josef Blažek

## Události v R/růžové

aneb

Neznámá kapitola z dějin studené války z paměti důchodce Vošmera, majora SNB ve výslužbě

„Problém je, že se moc mluví,“ řekl major Vošmera a zapálil si cigaretu.

„To jsou pořád nějaké řeči, řeči a nic. A podle toho to tady taky vypadá. Nemám pravdu? Jen se podívejte kolem sebe!“

My mladí, jak nám říkal, jsme se podívali kolem sebe. V hospodě bylo žlutošedé šero od úsporných žárovek a cigaretového kouře, za okny slábl den do kalného podvečera. Pravý čas, řeklo by se, na posezení v útulné hospůdce ve společnosti přátel. Jenže nám nějak útulno nebylo. Pivo nám celé odpoledne hořklo, rum smrděl a řeči nás v uších píchaly jako skelná vata.

Kdyby měl kdokoli z nás říct, co mu vlastně vadí, neřekl by nic. Prostě jen tak se stalo, jak se to někdy přihodí, že zjistíte, že je život potměšilý a ve své rafinované zlomyslnosti není ani krutý, ale zato nepříjemný jako opocení ekzém.

Když jsme se sešli, kdosi z nás řekl, že to všechno možná vypadá u nás tak nedobře proto, že lidem chybí smysl života. A víra.

To nám náladu hned na začátku zhoršilo.

No zkuste si představit, že se cítíte tak, jak jsem řekl, a někdo do toho začne řešit smysl života a jestli je Bůh a tak.

No na zabití!

Právě to začalo vypadat, že to dnes rozpustíme, když se do našich vážnoucích řečí vložil Vošmera. A řekl to o tom, že se jako u nás moc mluví. Teda, že asi jako my moc mluvíme. Tak jsme zůstali ještě sedět.

Ten Vošmera... Byly doby, kdy bychom se s policajtem nebavili. Ale to už bylo dávno pryč. Navíc, Vošmerovi bylo, počítám už přes sedmdesát a k nám do městečka se přistěhoval už jako penzista někdy v půlce devadesátek. Nikoho neprudil, nikomu se nevnucoval, až jsme časem zjistili, že se usadil v hospodě a patří tam pomalu víc než někteří místní starousedlíci. Zvykli jsme si na něj. Jako na ten starý, dřevěný, oprýskaný věšák v rohu lokálu.

Cucal svoje dvě tři desítky za večer, kouřil levné cigarety, a jen sem tam se rozpovídal. To pak bylo docela zajímavé. Určitě víc, než televize, co blikávala vedle záchodových dveří. Ne že by toho řekl moc, ale dovedl trefně okomentovat nějaký ten mord, o kterém se psalo v novinách, zavzpomínat, co podobného se vyšetřovalo před lety a to každého zaujme, protože tyhle věci lidi vždycky zajímají, že! Politiku do toho nemíchal a ani dnes to tak ze začátku nevypadalo.

„Řeči! Prej řeči!“ ozval se kdosi z nás. „Na tom není nic zbytečného, probrat takový věci, né? Co se jako děje a tak. A církve a náboženství třeba taky. To nemusíte být věřící. A to vy asi taky nejste, co? Ale sem do Evropy to patří, o tom se mluvit musí.“

„Ale prd!“ nezvykle ostře se ohradil Vošmera, „To je logika jako ‚Di na mě z boku!‘. Že zde cosi kdysi bylo, nějaký to starý harampádí, to přece neznamená, že to zde má být furt! Mamuti tady taky kdysi byli, ne? A kde jsou? A feudalismus třeba, ne? A zrušilo se to a nikomu to nechybí! A ty, že prej církve a křesťanství a že to sem patří. Jdi do háje!“

„Počkejte, majore! To jako ty věřící, co tu jsou, chcete postřílet, nebo co? Když sem jako podle vás nepatřejí?“

„Nejsem včerejší, vy volové. Jsem jednou v penzi a vidím, že doba je jiná. Ale to neznamená, že musím s každou kravinou souhlasit. Jednou je jasný, že žádný Bůh není, tak co se k tomu furt vracet? Vždyť to byl všechno výmysl! Pohádky!“

„To byste i dětem zakázal Ježíška, co?“

„Hele, ty ze mě nedělej pitomce. Ty malý parchanti pohádky potřebujou. Ale na to stačil tenhlecten Děda Mráz a Sněhurka.“

„Děda Mráz není náš, je to ruskej šmelinář!“ zanotoval kamarád.

„To znám,“ nedal se major vyvést z míry, „ a ty si asi myslíš, jakej seš hrdina, když děláš takový frky před policajtem v důchodu. Takový správný protikomunistický frky, žejo! Ani se ti to pořádně nerýmuje, chytráku. Je to jenom takový zbabělý remcání, nevyjadřuje to žádný názor, jenom to, že seš rejpal. A že ti nic nedochází.“

„A co by mi jako mělo docházet?“

„Třeba to, že Bůh není a nikdy nebyl. Člověk se vyvinul z opice a život na Zemi pochází z nějakýho toho bahna. Učilo se to přece i ve škole. Všechno se už dávno ví, jak to bylo a je. Kosmonauti byli nahoře jako doma a žádnýho Boha ani anděla tam neviděli. Ani ti vaši Američani ne. Takže nic takovýho není. A ten, kdo si potřebuje věřit v Boha, zpovídat se, modlit nebo zapalovat hromničky proti bleskům, a tak dále, ten je prostě buď hloupej, nebo nevzdělanej. Anebo, a to je horší, je to nepřítel lidskýho rozumu. A na ty si má stát dávat pozor a ne jako teď, dávat těm flandřákům medaile v televizi!“

Byli jsme trochu zaskočení, nevěděli jsme, co na to říct. Nikdo jsme nebyli extra věřící, ale aspoň za sebe musím říct, že to, co zde Vošmera řekl, mi nějak v pořádku nepřišlo.

„Přece byste nechtěl...“ začal někdo, ale zarazil se a nevěděl, jak dál.

„Ale klid! Jen klid!“ ušklíbl se Vošmera. „Záleží snad na tom, co bych já chtěl? Přece se mě nebojíš? Jak jsem řekl: Víím, že doba je jiná a že já jsem v penzi. Ale když se furt mele o tý slavný demokracii, tak snad můžu taky já vyjádřit svůj názor, ne? Nemám pravdu?“

To jsme museli uznat.

„Ale přece, majore,“ povídám, „já vám nechci brát názor. Jenže církev přežila dva tisíce let. Tak v tom nějaká síla je, nemyslíte?“

„Já taky neříkám, že církev, hlavně teda katolická, že je nějaký spolek bláznů. Takoví ti věřící dole, ty masy, to jo, ti jsou oblíbení. Ale ta jejich verchuška, od biskupa výš, ti jsou mazaní! A nebezpeční! Vy svazáční hovno víte. Církev, to je perfektně zorganizovaná síla. Já o tom něco víím. I když je to už dávno.“

Vypadalo to, že major má mimořádně povídavou náladu. Do zavíračky bylo daleko, domů se nám nikomu nechtělo, tak ho kdosi vyzval, ať nám něco o těch starých časech řekne. A objednali jsme mu vodku.

„Stát!“ zastavil major výčepního, když vytahoval z lednice Stoličnou, „Vodku ne, dej mi výčepní lihovinu. Dvacítku, ta je tak akorát. Já se nechci opít. Heslo znáte? Horoucí srdce, čisté ruce a... jasná hlava! Znáte? Kdo to řekl?“

Nikdo neznal a nevěděl.

„Felix Dzeržiskij. Zakladatel Čeky, vy pitomci. Ono se vůbec na velké muže zapomíná...“

„Lenina máte v mauzoleu pořád, ne?“

„Jo,“ připustil, „A víte proč? Protože na takovýho génia si netroufli ani imperialisti. Jeho myšlenky v Americe tiše přejímali, jenom to nazývali jinak. Ale za Marxe už se nestydí ani na západních univerzitách.“

To jsme uznali ochotně.

„Ale k věci,“ napil se Vošmera dvacítky a spláchl hitem piva. „Boj proti církvi a náboženství byl kdysi prioritou. Já nejsem žádný senilní dement, hoši, já víím, že jsme ten boj nevyhráli. Taky víím, že jsme dělali chyby. Ale boj to byl správný. A mimochodem: Kdoví, jestli skončil?“

„To se tehdy moc neříkalo, že jste taky dělali chyby,“ zkusil být kámoš jedovatý.

„A k čemu by to bylo, kdyby se furt tlachalo o chybách a sypal se veřejně popel na hlavu? To by bylo špatně, naší věci bysme tím nepomohli, a když jsme to pozděj připustili, za Chruščova a pak za Gorbačova, tak to byl hned průšvih. Důležité bylo ne o chybách mluvit, ale o chybách vědět. A to my jsme věděli dobře.“

Napil se a odmlčel, jako by se zasn timer, než pokračoval dál.

„Když má člověk velký cíl a dějiny jsou na jeho straně, jak to bylo v padesátých, může prohrát bitvu. Důležitý je po prohře ustoupit, přeskupit síly, změnit taktiku a ve správnou chvíli znovu udeřit. My jsme to tehdy uměli, a kdyby nám do toho nekafrali ti nahoře, kde jsme už dneska mohli být? Určitě

ne tam, co dnes. S tím dnešním kapitalismem... Vždyť je to směšný, kluci! Pamatujte, že to dlouho nevydrží!“

Začal jsem se nudit.

„Majore,“ povídám, „vy uhýbáte. Mluvil jste o chybách a místo toho prorokujete jako Sibyla.“

„Jo,“ podpořil mě kámoš, „jenom kecáte. A tak to bylo s váma vždycky. Já si to dobře pamatuju. Vy komunisti jste občas řekli, že jste něco podělali, ale místo abyste řekli, co přesně, tak jste mlžili, jako teď vy.“

„Hele, svazáku, ty pamatuješ leda hovno! V tý době, co o ní mluvím, tos byl ještě na houbách. Řekni třeba: Víš, kdo to byl biskup Bejček?“

Ale to nás nenachytil. Ne že bychom byli kdovíjácí historici, ale to jméno jsme skoro všichni znali. V časopisech vycházely články o různých zamlčovaných kauzách z doby totality a Bejček byl velké jméno. A nejenom pro katolíky. Vatikán tehdy na začátku padesátých let vyhlásil komunismus za nelidské učení a všechny komunisty, myslím, vyloučil z církve. Naši komunisti zase nutili české biskupy, aby to odmítli, ale moc tehdy nepochodili. Hlavně jim ležel v žaludku biskup Bejček, protože nejenom, že s nimi nespolečně pracoval, ale při každé příležitosti tu papežskou listinu zveřejňoval a předčítal v kostelích. Schválně jezdil tam, kde se to báli přechíst místní faráři a četl to z kazatelny za ně. Tak ho nejdřív zavřeli natvrdo a pak ho drželi tajně na různých místech v internaci. Nakonec ho nechali odejít do Říma, ale to už bylo asi někdy v šedesátých letech. Přesně si nevzpomínám, protože ten článek v Reportéru jsem tehdy nedočel.

„Tak jo,“ připustil dědek Vošmera, když jsme dali dohromady, co víme, „něco jste pochytili, to připouštím. Ale zdaleka nevíte všechno.“

„A vy jo?“

„Jasně. Já jsem na tom, chlapci, tehdy dělal.“

Tak to jsme zbystřili a objednali jsme majorovi další zednickou dvacítku.

„Něco teda víte, i když je to havlovská propaganda. No schválně, proč myslíte, proč jsme ho nenechali, toho Bejčka, shnit někde v kriminále nebo na uranu?“

„Veřejný mínění... jako světový veřejný mínění...“

„Leda houby. Takový kraviny jsme tehdy nepřipouštěli.“

„Asi jste ho chtěli nějak přinutit, aby kopal za vás. To jste se ovšem spletli.“

„Přihořívá. Jenže vy si asi představujete jenom nějaký výslechy nebo bití či co. Máte nás za blbý mlátičky a to my rozhodně nebyli. Nepotřebovali jsme, aby nám ze strachu a bolesti podepsal, že je špión a vrah. Bylo jasné, že by to jednak nebylo lehký, ho k tomu přinutit, a taky, že by se to nakonec nemuselo podařit. Lenin řekl... víte co?“

„Učit se, učit se, učit se.“

„To nemyslím, vole! Řekl: Náboženství je opium lidstva. Že jo! Znáte. No a lidi to chápou tak, že náboženství oblbuje. To je sice pravda, ale není to celá pravda. Opium nezpůsobuje jenom mrákovy, ale taky tě zbaví bolesti. Takže jsme dobře věděli, že opravdovej věřící se dovede skrze ty svoje modlitbičky a jiný techniky otupit tak, že nám často radši zhebne pod rukama, než aby změkl. Mrtvej by nám nepomohl a ještě by si z něj pámbíčkáři udělali mučedníka. Bolest nebo hlad je důležitéj prostředek naší práce, ale platí na jiný typy. Tady mohl pomoci jenom strach!“

Musím přiznat, že jsem se začal cítit dost divně. Nejradši bych v té chvíli odešel a nechal celého dědka majora, ať si zde slintá do piva nad svými vzpomínkami, ale beze mě. Oči mu začaly svítit nadšením, jako by omládl. Na špatně oholené papuli se mu usadil takový lišácký úsměv, co jsem kdysi viděl na Stalinově fotce.

Neodešel jsem. Major pokračoval ve vyprávění a já jsem na té hospodské židli nějak zamrzl.

„Strach, chlapci, ten platí na každého. Jen se musí pečlivě dávkovat. A musí to být strach ušitý na míru, pokud teda chcete dostat někoho, kdo je silná osoba. A to Bejček byl. Měl za sebou německej koncentrák, pak čekal na Pankráci na popravu, než ho vysvobodilo v květnu povstání. Zkrátka, na toho se muselo psychologicky! Já, přiznám se, jsem byl v té naší pracovní skupině na nejnižším postu, zelenáč, já bych to nevymyslel. Ale soudruh... no, jméno bych asi neměl říkat... ale stejně byste ho neznali... Zkrátka, to byl mazanej soudruh! A vyznal se v náboženství, vždyť byl taky kdysi v semináři! Ten nás poučil. Původně jsme totiž chtěli na něj, na Bejčka, vyrobit kvalitní kompro a pohrozit mu zveřejněním, když nepodepíše. Ale soudruh K... no, zkrátka ten soudruh, nám ukázal, jak jsme blbí. Podívejte se, říká, on biskup Bejček upřímně věří ve vševědoucího Boha. I kdybyste na něj v novinách a v kině ukázali, že třeba przní chlapečky, on se toho bát nebude, poněvadž věří, že Bůh ví, jak je to doopravdy. Tím ho nezastrašíte. On bude věřit, že Bůh ukáže lidem pravdu. A mohlo by se stát, jak už nás lidi znaj, že by řekli, že jsme ten film nebo ty obrázky zfalšovali. My na to musíme tak, aby udělal doopravdy nějak těžkej jakože hřích, nějakou sprostárnu, takovou, na kterou lidi slyšej. Aby si lidi řekli: „No hele je! Oni kážou ctnosti a odříkání a přitom jsou to prasáci!“ To maj lidi rádi, to my víme. Ale Bejček to musí provést doopravdy a my si ho přitom tajně natočíme. Když pak bude vidět, že bysme zveřejnili čistou pravdu, tak změkne.“

„Ale vždyť,“ povídá kámoš, „by bylo jednodušší vyrobit opravdu nějaký to dokonalý kompro. V čem by to bylo jiný, než kdyby to bylo doopravdický?“

„Chytřej mladej! Přesně tak jsem se ptal já. A oni mi vysvětlili tu psychologii těch zatracenejch flandáků. Jde o to, že Bejček ani potom, až doopravdy zhřeší, nepodepíše vázací akt ze strachu o sebe a svou osobní pověst. Změkne proto, že zveřejněním fotek nebo filmu by poškodil církev. Že by zveřejnění toho, co opravdu dělal, vedlo k pochybnostem a odpadnutí slabších oveček a tak Bejček dospěje k tomu, že radši obětuje sebe a jakože zradí, aby zachránil ty kolísající a nepoškodil církev.“

„Mně to přijde nějak překombinovaný,“ povídá druhej kámoš, co už měl trochu popito.

„Ne, není to složitý,“ vložil se do toho druhej, „to je dobře vymyšlený. Je tam ten důležitéj moment sebeobětování. On jako na sebe vezme hřích té zrady, aby ochránil ty, co jsou mu svěřeny. Jestli se na to přijde a někdo ho za to odsoudí, tak to bude až za nějakej čas, situace už bude jiná, a bude to pak jenom jeho pád a ne poškození církve.“

„Jo. Přesně. Jako bych slyšel soudruha... toho našeho soudruha. Chystali jsme na Bejčka stejnou past, do které se chytil kdysi i ten Ježíš.“

„Cože?“

„Asi se divíš, svazáku, že já, starej komunista, mluvím o Ježíšovi, jako by existoval, i když je vědecky dokázaný, že je vymyšlenej? Jenže my přece museli vycházet z toho, že Bejček a jemu podobní věří, že Ježíš opravdu byl! Z toho musíme vycházet, soudruzi! A k postavě toho Ježíše nám pak právě náš soudruh říkal, že podle některých, co ho učili na tý farářský škole, ten Ježíš mohl zdrhnout před ukřižováním, ale nezdrhnul, protože si umanul, že když se nechá ponížit a zabít, tak tím jako pomůže, jakože spasí svět. Tak nějak. Ježíš zkrátka uvěřil ve svoje poslání a tím se chytil do pasti, takže místo aby si zachránil život, když mohl, tak se nechal zabít. A samozřejmě, že nikoho nespasil. Přitom kdyby zůstal naživu, tak mohl udělat slušný povstání a stát se třeba králem a ... To ovšem by musel skutečně existovat, že, a nebýt jenom vymyšlenej jako princ Bajaja...“

To důležitý na tom je, že doopravdy věřící křesťani chtějí být jako Ježíš. A skrze tohle, to sebeobětování, bsmě toho Bejčka dostali, že by si jako myslel, že se obětuje jako ten Kristus, když se nechá porazit a podepíše nám spolupráci. Geniální, co?!“

„No dobře,“ povídám, „když to ale bylo tak geniální, jak to, že to nevyšlo?“

„Protože,“ vzdychl Vošmera a jeho tvář se opět zkrabatila do vrásek, které předtím v mladickém nadšení zmizely, „protože jsme se dopustili chyby.“

Rozhlédl jsem se po kámoších a vidím, že dva z nich už klimbají. To však, co Vošmera řekl vzápětí, to je probralo.

„Dopustili jsme se chyby, poněvadž jsme věřili Sovětskému svazu.“

„Ale to snad...,“ povídám, „to jste snad museli?“

„Jo. Museli. A chtěli. A to jsou ty paradoxy, hoši. Nejspíše ta dialektika. Na to já jsem hlavu neměl, takže ti to nevysvětlím. Soudruh... ten soudruh to vysvětlit uměl. Taky to napsal do závěrečný zprávy. Dokázal v ní, že jsme přílišnou vírou v Sovětský svaz udělali chybu, kterou jsme nechtěně Sovětský svaz a tábor míru a socialismu poškodili. Pro toho soudruha si pak přijeli přímo z vnitra sovětských poradci a už jsme ho nikdy neviděli a nesměli o něm mluvit. Snad už je to promlčený a já jsem stejně nejmenoval, tak co. Ale to předbímám.“

„Za půl hodiny je zavíračka,“ povídá výčepní a postavil před nás půllitry, „a dochází sud a novejš narážet nebudu. Nechcete už zaplatit?“

Chtělo se mu domů. Uchlácholili jsme ho objednávkou whisky, kterou jsme pili málokdy, protože byla drahá. Nechtěli jsme přijít o ten příběh.

„Teda majore,“ povídám, když jsme se napili, „jednu věc, musím říct už teď. Vás byla u policajtů škoda. Umíte to podat tak, že jste mohl být scénáristou u filmu. Nebo spisovatelem.“

„A co jsem byl? Víš, kolik já toho za život napsal? Tisíce stran! Dostal jsem dokonce v sedmasedmdesátým vyznamenání za vzorné vedení protokolů. To čumíš, co? Kdo mohl, četl moje zápisy i ve volným čase. Dávali mě za vzor.“

„Ovšem knižně jste to vydat nemohl.“

„To ne. A nikdy to nevydám.“

„Jasně. Tajdův.“

„Jo. A taky se to všechno stihlo skartovat ještě v devětaosmdesátém. Ověřil jsem si to.“

Napil se zachechtal zase tak nějak po stalinsku – spokojeně a mazaně.

„Taky proto vám to všechno tak klidně vykládám. Protože se to nedá dokázat, že! Nemám pravdu?“

„Ale o to přece nejde, majore. Kdo by vám co chtěl dokazovat?“

„Copak já vím?“ uculoval se major, „Třeba zrovna vás to docela zajímá. Jinak byste dávno vypadli. Tak dobré pivo zase nemají, abyste tu dřepěli celej večer. A vím já, jestli si někdo z vás nebude chtít něco ověřovat?“

„Hele, majore, myslíte si, co chcete, ale nezdržujte. Nás teď hlavně zajímá, jak to bylo s tím Sovětským svazem.“

„Popořádku! Chtěli jsme, aby se biskup dopustil nezřízenosti, a to ne ledajaké, ale takové té pohlavní. Aby nám před tajnou kamerou porušil celibát. My jsme věděli, že je to zdravěj mužskej, žádněj eunuch. Zatím nebyl ani starej. Na kluky taky nebyl. S hezkou ženskou si rád popovídal, to se vědělo, ale nikdy nezašel za hranici slušnosti, jak se říká.“

Už jsme ho měli dlouhou dobu vytaženýho z vězení. Převáželi jsme ho z místa na místo v utajení, ale vždycky měl fajnový ubytování a prvotřídní stravu. I alkohol mohl dostat, když chtěl. Ale on kořalku nepil. Jen si sem tam cucnul vína.

Zařídili jsme, aby měl na vedení domácnosti, vaření a praní a tak, ne naše lidi, ale skutečný jeptišky, který znal už z dřívějšíka a důvěřoval jim. Dokonce jsme viděli, že jedna, jmenovala se Uršula, taková pěkně roslá čtyřicátnice, slovanský typ, že se mu určitě líbila. Rád si s ní povídal, když to šlo. A my dělali tak, aby to šlo jakoby náhodou hodně často. Říkáme si: Hergot, ten biskup je ze selskýho rodu, ženská je to pěkná, kouká na něj obdivně, z toho něco bude! Nadarmo se nejmenuje Bejček, hehe! Nemám pravdu?

Ale týdny a měsíce běžely a nic. Měli jsme mikrofony u něj v pokojích, i stanoviště na stromech za oknem, abyste včas postřehli, že na to jdou, ale ono furt nic!

Tak jsme odsunuli ostatní jeptišky, že jako aby třeba Uršulu nebrzdily. Jeptišky jsou taky jenom ženský, dovedou na sebe žárlit a hlídat se navzájem.

Nic.

Plánoval se další přesun biskupa na nové místo. Zámeček Rosendorf. (Dnes se to tam jmenuje Růžová...) Předem jsme si tam všechno nachystali. Měli jsme průzor ve stropě biskupovy ložnice pro kameru umístěnou na půdě. Maskováno lustrem. Ve štuku na zdi byl další objektiv, který to bral z vedlejší místnosti, kam se dalo vejít tajným schodištěm z parku. Všude byly mikrofony. Se světlem

jsme si taky pohráli, aby žárovky správně nasvěcovaly širokou postel. A kdyby si na to zhasli, měli jsme zapůjčenou speciální techniku na noční vidění a filmování.

Pořád jsme se ale hryzali strachem, že ti dva na sebe nevezou. Sakra, povídali jsme si, když jsme plánovali, on tu sexualitu nemůže mít úplně potlačenou! To je přece vědecky dokázaný, že to úplně nejde!

Jak jsme tak špekulovali, tak ti z nás, co vyrostli na vsi, vzpomínali, že se občas u zvířat vyskytne samec, kterej je ve všem zdravěj, ale na samici nevezle. Nemá zájem. A přitom není to...teplej. Hrom do toho! Aby to tak byl i náš Bejček! Ale to hned promluvil ten náš soudruh, jak ho radši nejmenuju a ten byl všestranně vzdělanej. Říká: Klid, soudruzí! Věda si poradí. V Sovětském svazu si poradili už skoro se vším, a když už poručíme větru dešti, tak poručit nějakýmu pudu, to nebude problém.

A obrátil se po naší linii na sovětskou akademii věd. Nám neřekli všechno, ale vzpomínám, že v tom hrál roli nějaký Všesvazový lékařský ústav pro poruchy reprodukce a taky Výzkumný ústav živočišné výroby soudružky Lepešinské. Zkrátka na tom dělaly světové špičky. Velitel nám důvěrně sdělil, že byl vyslán přímo do Moskvy a konsultoval s akademikem Ivanovem. Ten ho ujistil, že v rámci bratrské pomoci československému lidu nám dají k dispozici tajný preparát, se kterým slaví nebývalé (zatím ovšem utajené) úspěchy.

Doslova soudruh akademik řekl: Vazmi eto lekarstvo - i mužčina kak Stachanov rabotajet!

Tak jsme pak, až přijel ze SSSR, seděli v jídelně zámku Rosendorf a zvědavě okukovali kufřík se sovětskou soudružskou pomocí. Ve skleněných tubách ucpaných vatou a dřevěnými zátkami byly narovnané hnědé kulaté tablety, každá velká jako pětikoruna.

Tohle by spolkl leda kůň, povídá někdo.

Klid, soudruzí! Jak říká návod v ruštině, může se to nadrtit do nápoje. Nejpozději do hodiny to začne účinkovat.

„Teda,“ řekl kdosi, „vážně za hodinu, soudruhu veliteli? Tys to vyzkoušel?“

Začali jsme se smát. Velitel zavrtěl hlavou, smál se chvíli s námi, ale pak zvažněl a povídá:

„To je ovšem důležitá věc, soudruzí. Já sice sovětské vědě věřím, ale vyzkoušet by se to mělo.“

„Ale považte,“ říká kdosi, „na kom to vyzkoušet?“

„Mohly bychom požádat soudruhy z nápravných zařízení...“

„To tak,“ vykřikl mladý kolega důrazně a zvedl pěst, „ani tabletu jim nedáme!“

Podívali jsme se na něj, on se začervenál a připomněl, že jde o přísně tajnou akci a pověření máme jen my.

„Vypadá to,“ řekl zamyšleně velitel, „že je to na nás. Nějak si musíme poradit. Lehké to nebude, ale sovětští vojáci na frontě to taky neměli lehké. A museli si poradit s německými fašisty! A to se jim často nedostávalo zbraní a munice...“

„Nám se tady zase nedostává ženských. Co s tím, veliteli? Přece si sem na to nepřivezeme manželky?“



„To nejde! Je to přísně tajné. A je mezi vámi hodně svobodných. Soudružky z rosendorfského podzámčí taky nepřicházejí v úvahu, neboť mám informaci, že zdejší obyvatelstvo je zatím jen málo uvědomělé a mohlo by to špatně pochopit... Nu což! To vyřešíme.“

A vyřešil to rychle. Zajel do Prahy na velitelství a pak nám oznámil, že bude vyslána operativní skupina prověřených soudružek od SNB, které budou vázány mlčenlivostí a zúčastní se vědeckého ověření preparátu. Nebude to prý problém. Vyberou mladé soudružky z tanečního souboru Ústřední dechové hudby Sboru národní bezpečnosti. Započítají jim ten výjezd jako brigádnické hodiny.

Zmocnilo se nás vědecké nadšení pro správnou věc pokroku. Sršeli jsme nápady, jak testování provedeme. Celkem rychle jsme se shodli, že účast na testu bude dobrovolná. Přihlásili se všichni. To nebylo nic zvláštního, ostatně jsme byli všichni svazáci a nikdo nechtěl zůstat stát opodál, když šlo o boj s třídním nepřítelem a pokrok.

Druhý den přivezli biskupa Bejčka a sestru jeptišku Uršulu v přísně střeženém autokaru se zalíčenými okny.“

Dědek Vošmera to nějak protahoval. Podle hodin nad výčepem už minula zavírací hodina. V hospodě jsme už zbyli sami, jen náš stůl. Ohlédl jsem se po hostinském, jak to, že nás nevyhazuje, a viděl jsem, že usnul vsedě na židli za pultem. Měli bychom asi vypadnout domů. Ale co s tím příběhem? Když Vošmeru přerušíme, je možné, že už z něj konec nikdy nedostaneme.

Dědek se ale dostal do jakéhosi vypravěčského transu a vypadalo to, že nějaké moje váhání nepostřehl. Zdálo se dokonce, že nás přestal vnímat všechny. Koukal se někam nad nás a vyvaloval bulvy jako jurodivý rasputin. Holt jiná generace, povídám si, jestlipak se my dovedeme pro něco takto nadchnout? Ale to už jsem musel dát pozor, aby mi z pokračování příběhu nic neuteklo.

„Jasně, že jsme se na ten testovací den pečlivě nachystali a patřičně se těšili. Drobný problém byl v tom, určit, kdo bude hlídat Bejčka a Uršulu a tím se vyřadí z vědeckého experimentu. Nemohli jsme se dohodnout, i když jsme ještě brzy ráno kvůli tomu svolali mimořádnou schůzi Svazu mládeže. Už to vypadalo, že snad budeme losovat, když se přihlásil o slovo velitel. (Ten sice nebyl svazák, ale na schůzi byl pozván jako předseda stranické organizace.)

Povídá:

„Soudruzi! Služba je služba a nesmí se zanedbat ani kvůli zaujetí vědeckotechnickým pokrokem. Na druhou stranu, podívejme se na to po bolševicku, bez zbytečné byrokracie. Bejček není žádný Monte Christo, aby utíkal jako dobrodruh. Důkladně ho zamkneme do ložnice i s Uršulou. Dveře jsou pevný, zámky překontrolovaný a spolehlivý. V oknech mříže a navíc jim zavřeme žaluzie, aby se moc neukazovali. Test budeme společně se soudružkami provádět v jídelně, a když necháme otevřeno do chodby, můžeme se koukat i na dveře od Bejčkovy ložnice, kdyby jako něco. Berte to, soudruzi, zároveň jako výcvik bdělosti a ostražitosti. Vždyť žádné zaujetí ani chvalitebné lidské vášně nesmí bolševikovi zabránit myslet stále na třídní boj. Je to jasný? Pokusu se účastní všichni! Dejte hlasovat!“

Hromové „urá“ uvítalo velitelův názor. Hlasování bylo jednoznačné – všichni pro.

Pečlivě jsme uklidili v jídelně, prostřeli bílé ubrusy a naservírovali pohoštění. Vždyť věda v podmínkách budování komunismu není nějaká zamračená a samotářská řehole, ale jako každá

práce je zdrojem radosti a družného přátelství, protože se odehrává pěkně v kolektivu. Autobus se soudružkami měl dorazit brzy odpoledne. Určili jsme jednoho z nás, aby vyhlížel z věžičky zámku na blízkou návěs a silnici, připraveni na znamení vyjít v pravou chvíli na zámecké schodiště před vchodem a soudružky experimentátorky - brigádnice náležitě kolektivně přivítat.

Někteří z nás, hlavně ti mladí, byli nervosní. Já taky, proč to nepřiznat? Ptali jsme se, kdy vlastně aplikujeme tablety. Jestli to není hloupé polykat je přímo před soudružkami. Velitel se smál a říkal, že jsme jako jeho sovětští frontoví kamarádi – tvrdí v boji a stydliví a jemní k ženám, jak se to ostatně o sovětských vojácích obecně ví. Řekl, že nemusíme mít obavy, že vše bude na rozkaz, a ten on vydá sám, abychom nemuseli být rozpačití.

Biskupa s Uršulou jsme zavedli do ložnice a zamkli. Už byli zvyklí a na nic se neptali.

A tu jsme zjistili, že máme vše připraveno a stále nám zbývá neskutečně mnoho času. Co s ním? Potloukali jsme se po zámku a hledali, čím bychom ještě vyzdobili pracoviště a zabili čas. Tehdy jsme našli v zámeckých skříních hromady starého oblečení. Mysleli jsme, snad že to je nějaký svoz ze zrušených německých divadel v pohraničí, protože tam byly německé kroje, vyšívané kožené kalhoty, ženské dirndly i vesničanské haleny jako z Viléma Tella, ale taky lokajské livreje a paruky, taky všelijaké barevné uniformy, hlavně teda růžové... No všechno možné. Navlékali jsme to na sebe a bavili se tím, hráli si na převleky. Nedivte se, byli jsme mladí, a jak jsme se těšili na dámskou návštěvu, trochu jsme prostě blbli.

„To je jako o masopustu!“ zvolal předseda ČSM.

„Pojďte, soudruzi! Ať mají všichni kostýmy. To budou soudružky koukat!“

„Bude tady toho dost i pro ně,“ povídá druhý, „uděláme společně takový rej masek, jaký ani v Prodané nevěstě nemají!“

„Není to ale reakční a dekadentní zábava?“ strchoval se strážmistr Petřík, takový fyzicky slabší, velmi jemný až trochu bojácný soudruh, kterému jsme pro jeho nápadně hezkou tvář a útlou postavu přezdívali Panenka.

Všichni jsme se jeho poznámce notně zasmáli.

„Neměj strach, soudruhu,“ poplácal ho po rameni velitel, „tady soudruh Vošmera“ (ukázal na mne) „bude mít ideologický dozor. Jemu to z vás nejlíp mluví.“

Nezbývalo mi, než se připojit k všeobecnému veselí. A udělal jsem to s chutí. Strach a nervozita byly pryč.

„Nu což!“ vykřikl jsem, „Když mě po dobu akce jmenuje velitel, řekněme tomu třeba „ideologem karnevalu“, pak slyšte: Oblečením a rejem v těchto kostýmech ze staré a zpuchřelé minulosti se s tou starou dobou symbolicky a navždy rozloučíme.“

Sáhl jsem do hromady obleků a přehodil si hábit určený zřejmě roli kněze v nějakém tmářském kusu, takový ten přehoz, co se mu asi říká ornát, a na hlavu jsem si posadil takový ten černý hranatý klobouček, co ho flandáci mají ve všech filmech, třeba v tom, co jsme ho nedávno všichni shlédli, o tom faráři, co strožil podvodné zázraky s kývajícím se křížem na oltáři.

No, povím vám, všichni se mohli potřhat smíchy, když jsem před nimi stál v tom farářském kostýmu a když jsem se na ně jako mračil a žehnal jim křížem. To bylo smíchu až k slzám!

„Ty, soudruhu Vošmero,“ zajíkal se velitel, „nebýt toho, že jdou herci s námi, tebe bych poslal infiltrovat Národní divadlo! Vždyť ty bys strčil do kapsy i soudruha Plachtu!“

„Jak jsem řekl,“ povídám po chvíli zase já, když se smích utišil, „rejem a tancem v obleku starého podlého světa vysmějeme se mu, a až přijde ten správný čas, ta správná chvíle k vědeckému pokusu, starý šat odložíme a...“

A zamrkal jsem a udělal takový... no... prostě posunek a pohyb, aby bylo hned jasné, proč že ty šaty ze sebe shodíme. A zvedl jsem ornát a zahýbal se, jako bych, no víte co...

Všichni zatleskali jako v tom Národním. Ti, co ještě váhali, vrhli se na kostýmy a zkoušeli to či ono, co jim nelíp sedí, čemu se z minulosti chtějí nejvíce vysmát. A tak byl jeden panským drábem a mával karabáčem, další hopsal v kožených kalhotách a jódloval, jako nějaký sudeťák. Další zase měl panský kabát s bílou parukou a třaslavě mektal a kulhal, zřejmě představuje degenerovaného šlechtice. Zprvu mě zarazilo, že takový Panenka se oblékl do růžových hedvábných šatů nějaké komtesy, ale každý musel uznat, že mu to sluší. Některým soudruhům to dokonce přišlo jako výborný nápad a tak jsme tu měli v mžiku pár tyrolských „médchen“, ovšem trochu hranatých a kníratých.

No legrace!

Něco mě ještě napadlo. Odběhl jsem a vrátil se s cínovým pohárem z kuchyně a z něho jsem před každého položil kulatou tabletu sovětského preparátu a dělal jsem při tom pohyby, jak to kněžouři dělají v kostele, když rozdávají svíčkovým bábám ty kulaté oplatky.

„Ale pozor!“ připomněl velitel v kostýmu rokokového polního maršálka, „Až na rozkaz!“

Tak jsme si alespoň trochu zavdali vína.

Neuběhlo pak ani pár minut, když přiběhl hlídač z věžičky (oblečen za harlekýna) a celý zadýchaný volá:

„Autobus je tady! Už se otáčí na návsi!“

Nastal trochu zmatek, ale velitel to hned zvládl, když hromovým hlasem zavolal:

„Soudruzi! Vpřed! Podle rozkazu: Urá!“

Sám nevím, jak došlo k tomu nedorozumění. Rozkaz nás měl zvednout ze židlí a křesel, abychom v pestrém reji vyběhli před zámek přivítat soudružky experimentátorky. Někomu se to ale nejspíš popletlo a ostatní se přidali. Asi kvůli tomu silnému kolektivnímu duchu, kterým jsou svazáci proslulí... Zkrátka, všichni, ještě než vyběhli ven, popadli každý svou tabletu, hodili ji do sebe a zapili vínem. Když jsem viděl, že i velitel se přidal, tak jsem to udělal taky. Ovšem zapít se to muselo pořádně – vážlo to v krku.

Koneckonců, povídám si, když s ostatními vybíhám ven, máme jednu hodinu, než to začne zabírat a soudružky už jsou zde...

Vyvalili jsme se ven a seběhli z pískovcového schodiště na hrboilatou dlažbu před zámek, odkud vedla široká silnice od zámku na náves. Někteří se pustili do bujarého tance, ani se nerozhlídlí. Viděl jsem, jak velitel roztáčí Panenku jako pruský důstojník dámu na plese, jiní zase tančili chorovod nebo kozáčka. Za chvíli ale všem došlo, že tu chybí to správné obecnstvo. Že tu vítané soudružky nejsou. Náves jsme měli na dohled. Na ní udiveně postávalo pár vesničanek, které asi přijeli autobusem, což nebyl náš služební, ale obyčejná linka. Zrovna vyjížděl z návsi, aby se vrátil do okresního města po své pravidelné trase.

„Ten pitomec,“ řekl někdo a chystal se insultovat soudruha Harlekýna.

„Nech ho! Tak to spletl, no bóže!“

Zklamání bylo tak silné, že se pár soudruhů začalo poštuchovat, až se dva chytli do křížku. Hrozila hromadná rvačka.

„Dost!“

Velitelův hlas zastavil veškerý náš pohyb. Vášně nevášně, výcvik jsme měli dobrý, pavlovovsky vypálený v srdci i mozku.

„Čelem vzad a do budovy pochodem vchod!“

Začali jsme se spořádaně stahovat do výchozích pozic v zámečku.

„A co ty tady čumíš? Du alte trottel Du schweinhund! Abtreten!“

To už nám nepatřilo. Z návsi se sem ze vsi totiž přišoural nějaký olysalý dědek, s otevřenou hubou na nás zíral a zdálo se, že se ani nehne. Mlaskla facka. Velitelova zkušená ruka se znovu napráhla a dědek si to už sypal pryč na náves, jen se vyděšeně ohlížel.

Zarazilo mě, že velitel použil němčinu, ale pak jsem si vzpomněl na sovětského divadelního teoretika Stanislavského, o kterém nám přednášeli na semináři o rozdílu mezi pokrokovou a zvrhlou buržoazní kulturou. Podle Stanislavského se herec musí tak silně vžít do své role, že i doma, když například leze do vany, neleze tam jako nějaký herec Nikita Sergejevič, ale jako car Ivan Hrozný, případně jako strýček Váňa, podle toho, jakou roli zrovna studuje. Viděl jsem nyní, že to funguje. Velitelův kostým pruského polního maršálka způsobil, že už nefackoval lidi jako komunista, ale jako pruský, německý militarista. Stanislavskij prostě funguje, proto mají v SSSR nejlepší divadlo na světě a proto taky náš velitel rozbil hubu tomu vesnickému křupanovi. Ostatně, neměl se dědek tak blbě tlemit. Nemám pravdu?

Tak. A teď jsme byli zase vevnitř, seděli jsme v jídelně kolem prostřeného stolu a nějak nám došel vtip. Bylo jasné, že se soudružky experimentátorky opozdily. Co teď? Veselí, které nám v srdcích hrálo, když jsme před chvílí rejčili v kostýmech po zámku, se nám teď zpětně zdálo nějaké dětinské a trapné. A ti lidi z vesnice nás viděli! Mají nás teď za nějaké bláznů, ne? Však já bych jim uměl ukázat, co si mají o nás myslet! Zaostanci! Kdoví, jestli tu vůbec mají jednotné zemědělské družstvo? Burani jedni! Určitě nemají; je to jeden kulak vedle druhého, dodávky určitě neplní... Cloumal mnou vztek, že bych to nejraději hned šel těm chrapounům nandat.

Myslím, že to podráždění bylo už předzvěstí toho, co se v nás chystalo. To jsem ovšem ještě nic netušil. Ani to, že do vesnice sice nepoběžím, s obyvateli se ale brzy blíže seznámím.

V pokoji se trochu setmělo. Zvedl jsem pohled z ubrusu a zjistil, že někdo zatahuje těžké sametové závěsy. Aspoň se na nás nebude z venku nikdo dívat, poznamenal kdosi. V sále se změnila atmosféra. Na stolech se rozzářily svíčky. Můj vztek odplynul a místo něj přišel smutek a rozestřel se ve mně do široka, jako ta step rodná, smutná a vyprahlá. Ech živote, živote, jaký těžký a chladný jsi! Jak nezadržitelně plyneš, jako ten Dněpr hučící za vody veliké, jarní. Plyneš si, plyneš, a co je to nakonec platné? Do moře Černého doplyneš, tam cestu svou skončíš a vody tvé se tam ztratí, jako ten život lidský, ech, jaká to marnost! Až umřu, nikdo si nevzpomene, nikdo nezapláče nade mnou, ba ani ten hrob mi nikdo nepoplive, neboť, hle, co jsem dělal, vše bylo v utajení. Nebyl jsem dobrý, špatně jsem žil, ba, jako ta svině jsem se kolikrát k lidem dobrým zachoval...

Tak jsem to cítil. Jako by se hráz smutku ve mně protrhla a vlna černoty brala s sebou vše nezadržitelně, břehy zaplavovala, stromy trhala...

Vstal jsem a náruč rozpřáhl, neboť jsem velmi toužil, aby všichni mí soudruzi věděli o mém žalu a mohli mě politovat, případně mi do sviní vynadat. Než jsem, však hubu otevřel, zazněl tichý zpěv. Tichounký, jako když večerní větřík od moře siného zem rodnou a rozpálenou něžně ochlazuje. Uviděl jsem v mihotavém světle svící křehkou postavu ruské dívky, jak kolem stolu pomalým krokem obchází a sílícím hlasem zpívá dumku o černém havranu.

Čornyj voron, čorny voron  
Čto ty vjošsa nado mnoj?  
Ty dobyči nedožďožsa.  
Černyj voron, ja ně tvoj!

Jako by z našich černých duší píseň přímo tryskala. Viděl jsem, jak všem soudruhům slzy tečou proudem.

„Dost!“ udeřil do stolu velitel. Oči si osušil krajkovým kapesníčkem, nos utřel do vyšívaného sametového rukávce svého maršálského kabátu.

„Soudruhu Petříku!“ poručil dívčí postavě, neboť to byl samozřejmě on – Panenka, „Teď tu naši! Ja kuril machorku charošij tabak...“

Přidávali jsme se jeden po druhém drsnými hlasy, ve kterých byl stále uložen hluboký smutek, ten však v bujarém refrénu přecházel hnedle v sílu nezdolnou, bouřlivou.

„Dólina, dolina dólina, dolina dólina, dolina dolina majá!“

Do rytmu zněly naše údery do desky stolu, až se sklenky převracely. Pak jeden po druhém od stolu vyskakoval, kozáčka tančil a skoky naše byly divoké a vysokánské, jako by se zemská přitažlivost z úcty před lidovou silou moci své vzdávala a místo starých, buržoazních a tedy přežilých fyzikálních zákonů nechala nás naším tancem psát zákony nové, revoluční a socialistické. Píseň střídala píseň. V hromovém zpěvu jsme se kolek krku drželi, bratrským stiskem ruce spojovali, polibky slanými od slz si tváře celovali a pak jeden druhého jsme zrakem obdivovali a se láskyplně prohlíželi, neboť jsme byli tak mladí a krásní, až z toho útroby trnuly. Síla kolektivního ducha sestoupila na nás. Nemusíte mi to věřit, ale změnila se i naše řeč. Odložili jsme náš rodný český jazyk, ten nešťastný a po staletích

poroby křivený potměšilými germány a promluvili nově a čistě. Z našich hrdel zněla ta nejčistší ruština, ale zakrátko se přidávaly i jazyky další a další a my v nich poznávali jazyky národů Sovětského svazu, které nám dosud byly neznámé, a které jsem zatím ani nezaslechli. Objímali jsme se a zdravili tatarsky, mordvinský, kalmycky, avarsky a čukotsky. Byl to zázrak, ale ne nějaký pops ký. Byl to zázrak náš, pozemský, neboť to nás matka historie odměňovala za naše pevné kroky na cestě pokroku, na které jsme vše staré odkládali. Tak jsme postupně odkládali i šaty, neboť stud byl vlastně také buržoazní přežitek a otevřely se před námi náhle překrásné vize mezilidského sblížení, a protože naše duše už splynuly v jednotu, následovala je logicky i naše těla, o která jsme se štědře dělili podle svatého hesla „Každý podle svých schopností, každému podle jeho potřeb!“. Nevýslovné rozkoše nám naznačovaly, jaké štěstí budou jednou zažívat všichni lidé, až na celém světě zavládne komunismus. Podělovali jsme se všichni rozkošemi v té nejvyšší možné míře, neboť naše pohlavní síla byla obrovská a nezdolná jako sám Svaz sovětských socialistických republik. Až nakonec se nás všech patnáct, spojilo navzájem v nerozborný svazek v podobě pevně propojeného kruhu a z našich úst zazněla spontánně píseň nejsvátostnější:

„Sajuz něrušimyj, respublik svabodnych  
Splatila navěky vělikaja Rus.  
Da zdravstvujet sozdanyj volej narodov  
Jediny magučij Sovětskij sajuz...“

A byla naše mužná síla a rozkoš veliká, na věčné časy trvajíc a nikdy jinak.

A pak to skončilo...

Leželi jsme na parketách pod stoly i jinde porůznu na podlaze, zabalení do ubrusů i zbytků kostýmů a věnovali se jemným hrám doznívajícího kouzla.

Někteří už usínali vysílením, když se rozlétly dveře a zabubnoval dupot nohou a třesk holí o parkety a nábytek. Strhávané závěsy padaly na podlahu a nás oslnilo bílé světlo dne, který panoval za okny.

„Hrr na ně, sousedi! Za republiku!“ a taky „Bite ich! Mor ho! Kto Slovák si rodom...!“

Bylo to to nejdrsnější probuzení z nejkrásnějšího snu...

Dostávali jsme nakládačku jako nikdy. Hlava nehlava nás tloukli sukovicemi a kopali nohama obutýma do těžkých pracovních bot. Vše bylo o to horší, že jsme se nemohli bránit. Byli jsme sice všichni proškoleni v mnoha druzích zápasu, jenže zrovna vysíleni tak, že jsme nemohli ani zvednout ruku, abychom si chránili obličej či jiné citlivé partie. Vlivem sovětského socialistického afrodziaka nám všechny síly přešly do pohlavních končetin a ty nám navíc jako nějaký škodolibý výsměch důstojnosti Sboru národní bezpečnosti nadále ztuhle trčely vpřed a vzhůru, jakkoli jsme po přestálém sbratřování byli na nich všichni porůznu bolestivě odřeni.

Útočníci, a byli to muži z podzámčí i jejich starší ženy (ty nás zvlášť bolestivě častovaly), nás tedy důkladně ztýrali a pak hbitě svázali přinesenými provazy i zlacenými šňůrami ze strhaných sametových závěsů. Marně jsme jim spílali, prosili a vysvětlovali, kdo jsme. Naše hlasy byly vysílením tiché, neboť i hlasivky nám ochably, a když se někdo přece jen vyslovil srozumitelně, nikdo ho stejně neposlouchal. Takového jen okřikli a přidali mu ráno přes mord. Tak jsme nakonec jen tiše trpěli, loučili se se životem, přesvědčení ne jinak, než že jsou vesničané kontrarevoluční bojůvkou, povstalou

zřejmě pod vlivem štvavých západních vysílaček. Mysleli jsme na krutou smrt svatých mučedníků naší věci, například na Pavlíka Morozova. Čekal nás podobný osud. Jen jsme doufali, že až nás ti kulaci zabijí a soudruzi, co přijdou vyšetřovat, budou fotit naše zbitá těla, že nám po smrti konečně ochabne ta zatracená údernická erekce. Jinak by naše fotografie určitě nemohli vystavit v muzeu dělnického hnutí, protože tam chodí školní výpravy.

Jak vidíte, ani v blízkosti smrti nás neopouštěla víra ve velkou věc revoluce.

Když jsme tedy byli všichni svázaní, vybrali si povstalci dva z nás. Náhodou jsem to byl já a soudruh Petřík. Postavili nás ke zdi a s výhružným máváním holemi se zeptali:

„Hned to vysypte! Kde je prezident?“

Podívali jsme se s Panenkou na sebe, zvedli své svázané ruce, neboť se nám konečně začaly vracet špetky sil, abychom si chránili hlavy a doufali, že to věznitelé nepochopí, jako že dáváme ruce vzhůru, neboť jsme se pochopitelně jako bolševici nikdy nechtěli vzdávat.

„Soudruh President? Ten je přece v Praze,“ vyrazil ze sebe Panenka.

„Čo to táraš?“ zahromoval jeden z vůdčích vesničanů v beraním kožiše.

„Počkej, bratře!“ zastavil druhý jeho napřaženou hůl, „Oni myslí Gottwalda. Tak,“ obrátil se zase na nás, „ten váš syfilitik z Moskvy nás nezajímá. Kde je pravý prezident?“

Byli jsme zmatení. Pak ale Panenku napadlo ukázat směrem, kde se na vzdáleném konci chodby černaly zamčené dveře biskupovy ložnice.

„Jdeme! Ideme!“ zařvali oba kulačtí bandité a vedli nás s sebou k chodbě. Přivolali si ještě dva venkovany se sekerami a ostatní nechali hlídat naše potupené soudruhy a dělat si hlasité vtípky z jejich trčících penisů.

Se svázanýma nohama jsme se šourali pomalu dlouhou chodbou. Vesničané, co nás vedli, mlčeli a našlapovali tiše a opatrně se rozhlíželi, zda to není nějaká past.

Tak se stalo, že jsme v nastalém náhlém tichu zřetelně uslyšeli hlasy z ložnice. Hlas mužský střídal ženský a oba byly vášnivě zaujaty.

„Ještě! A ještě, Vlastimile!“

„A přidej, Uršulo! Máš na to, jed!“

„Dej to tam! Hned! Na co čekáš?“

„Ták! Máš to tam. A teď plač!“

„Dostals mě, Vlastimile!“

Nemohlo nás nenapadat to, co nás napadalo. Byly to hlasy jeptišky a biskupa, o tom nebylo pochyb. Mezi těmi vášnivými výkřiky zněly pleskavé zvuky... No tohle!

Naši průvodci byli chvilinku zaražení, ale pak hned přistoupili k akci. Kdyby si řekli, dali jsme jim klíč, ale oni byli tak rozparádění prvním vítězstvím, že se rovnou pustili do dveří sekerami.

„Jdeme pro vás, pane presidente!“

„Vydržajte, pán prezident. Za slobodné Slovensko!“

„Československo!“ opravil Slováka Čech.

„Čože? No dobre,“ řekl Slovák a přestal rubat do dveří, „cudzie nežádame, svoje si brať nedáme. Za slobodné Slovensko, aj slobodné Česko!“ A zase praštil do dřeva, až vyletěly třísky.

Ted' zase přestal rubat Čech. Chytil Slováka za rameno, strčil do něj a už stáli proti sobě jako dva zápasníci a odhadovali, jak se mají chytit do křížku.

„Počuj,“ povídá Slovák, „ved' môžeme byť priatelia, aj keď si štát rozdělíme, nie?“

„Cože?“ zařval Čech, „Nikdy! To pan prezident Beneš nikdy nedovolí!“

„Aký zasa Beneš, do riti? Čo to táraš?“

„No náš president Beneš přece! Co ho tady drží. Tady ve vězení. A národu lžou, že umřel...“

„Ozaj? Tak on je tam aj hen oný Beneš? On je tam s naším velebným pánom presidentom Tisom? Ved' pre neho sme prišli!“

„Pěkný hovno a ne Tiso!“ nedal se Čech, „Ten váš Tiso byl pověšenej a dobře se mu stalo, fašistovi!“

„A váš Beneš osratý je tiž mrtvy! Šľak ho trafil. A dobre sa mu stalo. To bol Boží trest za zabitie velebného pána Tisu!“

Stáli proti sobě a klouby jim zbělely, jak pevně chytli sekery. Bylo jasné, že se do sebe pustí. To bylo dobře. Horší bylo, že jsem vůbec nerozuměl, o co jde.

To už oba představitelé bratrských národů Československa odhodili sekery a chytli se pod krkem. Točili se a motali takto zakleslí do sebe a řvali, co jim ubývající dech dovoloval.

„Tady je náš president Beneš!“

„Tu je náš svätý president Tiso!“

„Beneš!“

„Tiso!“

Oba byli přibližně stejně silní a drželi se pevně. Mačkali si krky, až jim ksichty začaly modrat.

Tu se otevřela obě křídla posekaných dveří a v nich biskup Bejček. Stojí klidně, ve svém obvyklém černém obleku s kolárkem. V ruce drží mariášové karty a za ním je vidět stolek, u kterého sedí sestra Uršula; ta v hrsti taky třímá karty, na stolku před ní další hromádky karet, jejich zdvihy neboli štychy.

„Lízanej mariáš!“ vylítlo ze mě.



„Šnaps. Šestašedesát,“ upřesnil Bejček směrem ke mně a pak se obrátil ke dvojici zápasníků. Ti se pořád pevně drželi a bulvy jim lezly z hlavy.

„Pusťte se!“ povídá jim Bejček, „Slyšel jsem a mohu vás ujistiti, že tu není ani jeden z prezidentů. Jen já, nehodný biskup Bejček. Budu vám muset stačit.“

Rváči se pustili. Slovák padl na kolena a chtěl biskupovi líbat ruku. Čech mu zsalutoval, pokřižoval se a představil se jako předválečný župní vedoucí katolické tělovýchovné jednoty Orel.

„A proč,“ povídá biskup a ukázal na nás, „jsou tady mí strážci svázaní?“

Popošel k nám, pak ještě udělal několik kroků a nahlédl do jídelny, kde uviděl naše spoutané soudruhy.

„No nazdar hodiny!“ spráskl ruce a karty mu padly na podlahu, „To má být jako nějaký puč? Pánové,“ obrátil se k vůdcům povstání, „doufám, že jste nepřišli o rozum?“

Povstalci sklopili hlavy. Tu si biskup všiml i našeho nedostatečného odění a nápadné pohlavní pohotovosti.

„Pánové,“ povídá zase nám, „přestože jste komunisté a tedy se dle svého přesvědčení nezatěžujete slušným chováním, žádám vás, abyste se upravili! Je tu žena a dokonce řeholnice.“

To už ale stála Uršula vedle něj a se zájmem, který se mi jevil poněkud posměšným, si prohlížela naše intimní partie.

„Ale Vlastimile, já si kvůli tomu nohu za krk nedám. Ostatně, je jasné, že oni s tím nemůžou nic moc udělat. Do kalhot se jim ta paráda nevejde, a tady ten zarudlý soudruh, jak vidím, dokonce ani žádné kalhoty nemá. Zkrátka, říká se tomu ztuhnutí odborně priapismus a oni to prostě neovládají.“

Zírali jsme na ni a ona se jen ušklíbala a povídá:

„To čumíte, soudruzi, na jeptišku, co? Já jsem, milí rudí průkopníci, dělala deset let na oddělení chorob pohlavních u docenta Forentníka. A mimochodem, viděla jsem tam na konci války i větší... Teď mě napadá... Ježkovy oči! Poslyšte, vy nádhery, že vy jste něco sežrali? No jo, Vlastimile! Oni to mají všichni! Tak tohle přesně jsem viděla u našich slavných osvoboditelů, u jednotek ze střední Asie. To dělá kombinace stepní trávy jménem anaša a sušeného mongolského kořene zvaného domorodci charchalej-bakalej, ruský lidově „čorta chuj“... Že vy jste dostali nějakou nadílku od vašich kompliců z Ruska, co?“

Šli jsme s pravdou ven.“

Vošmera dopil pivo a mně došlo, že je hluboká noc. Kámoši leželi hlavami na stole a svorně chrápali. Hostinský pořád spal na židli za pultem. Vypadalo to jako na zámku Šípkové Růženky. Jen elektrické hodiny tiše klapavě tikaly, jinak byl klid až mrtvolný.

„To je skoro všecko,“ povídá dědek Vošmera, „hezky jsem si zavzpomínal. Jó, mládí...“

Najednou mluvil jako každý ovadlý, plesnivý dědek, když vzpomíná na junácké doby.

„Tak moment,“ povídám, „to přece není všechno! Co ti vesničani? A jak se...? Ne... Celé je to nesmysl!“

„Pro mě za mě,“ ušklíbl se dědek, „mysli si, co chceš. Ale není to tak složitý. Zkus si lámat hlavu a přijdeš sám na to, co za tím bylo.“

Ovšemže to byla od něj taková vypravěčská provokace, po které následovalo jeho vlastní vysvětlení:

Rosendorf, neboli dnes Růžová, malinká obec u Kolína při zámku stejného jména, zažila za Protektorátu nelehké, ale zajímavé období. Původním majitelem zámku byl baron von Ratchek, který se dal po okupaci plně do služeb Třetí říše a nacionálně socialistické strany. Bohatě hostil důstojníky wehrmachtu a SS. Jejich večírky byly velmi bujaré.

Nacisté se sice oficiálně i v praxi ostře vyhranili proti homosexualitě jako projevu, jak říkali, rasové degenerace, ale v době války potřebovali každého schopného vojáka a zvláště důstojníka. A tu se ukázalo, že přes počáteční čistky v ozbrojených silách jich mezi oficíry zůstávalo stále dost a dost. Ostatně říká se, že původní pruská armáda měla tichou tradici intimního vojáckého kamarádství, a to nešlo jen tak ze dne na den škrtnout. Kdyby měli všechny s netypickými sexuálními touhami a občasnými praktikami poslat do koncentráku nebo zastřelit, měli by brzy po vítězné válce. Tak se na nejvyšších místech trochu přimhouřily oči. Profláknutí oficíři ze starých junkerských rodů byli tajným rozkazem instruováni, že se svým kamarádským zálibám mohou věnovat co hrdlo ráčí, ale pouze a jenom na vymezených místech. A jedno z těchto míst byl zámeček Rosendorf. Majitel baron Ratchek byl jmenován velitelem speciálního rekreačního zařízení ozbrojených sil Velkoněmecké říše.

Zpočátku to fungovalo celkem v klidu. Homosexuální oficíři nebyli na hlavu padlí, aby dělali problémy. Chovali se na zámečku korektně a se svými partnery byli v okolí vidět jen při cudných procházkách a tichých rozhovorech. Jenže celá záležitost se speciálními rekreačními centry nebyla po stránce odborného dohledu nad klientelou kvalitně ohlídaná. Snad bylo v řadách SS z nějakého důvodu málo sexuologů, snad sexuální patologie přišla Himmlerovi a jiným pohlavárům příliš židobolševická, podobně jako psychoanalýza. Tak se stalo, že původně výlučně pro homosexuály zařízený Rosendorf začal být využíván rekreanty v uniformách, kteří měli i dost jiné, s homosexualitou jen volně související, záliby. Jejich chování v Rosendorfu bylo nápadnější a nebezpečnější. Nakonec se k rekreacím přidali i drogově závislí vojáci, což nebylo v německých ozbrojených silách se snadno dostupným pervitinem nic zvláštního. Ke konci války se večírky změnilly v pusté orgie, které zahrnovaly i sadomasochistické a čistě agresivní veselice, které přetékal za zdi zámku, a stalo se, že se jich sem tam nuceně účastnilo i několik osob z podzámčí. S menšími i většími zdravotními dopady. Při snahách zjednat nápravu u okupačních úřadů narazili obyvatelé na pohrdavé odmítání i strach. Zjistili, že se spravedlnosti nedovolají. Není divu, že se v nich zrodily myšlenky na nemilosrdné zúčtování se „zámeckou vrchností“, zvláště když se fronta z východu přiblížila. Náhoda do podzámčí přihrála zdecimovanou rotu slovenských Hlinkových gardistů, kteří společně s esesáky ustupovali, či už spíše prchali na západ. Hlinkovým bojovníkům bylo jasné, že s Němci bude brzy konec a je taky nečeká nic dobrého. Dohodli se proto s obyvateli Rosendorfu – pozdější Růžové – a vytvořili společný partyzánský oddíl. V noci přepadli zámeček a lynčovali opilého a opuštěného zámeckého pána von Ratchek. Esesáci stačili zdrhnout a na zámku nechali porůznu odhozené rekvizity a kostýmy svých oblíbených fetišistických a sadomasochistických árijských cvičení ve zbrani i beze zbraně.

Když druhý den dorazila do Růžové hlídka prvního sledu postupující Rudé armády, našla obec pod vládou nově ustaveného národního výboru ochotného vzorně spolupracovat s osvoboditeli.

Takže nakonec zůstali v obci i gardisté, kteří moudře usoudili, že budou raději žít zde v Čechách, než aby se vraceli na horkou slovenskou půdu. Tam je mohl někdo poznat jako hlinkovce, zato zde teď měli v kapse mírně pozměněnou identitu obojářů, získanou svědectvím rosendorfských vesničanů a brzy i průkaz odbojáře od nepříliš pečlivých poválečných úřadů.

Nově ustanovená obec přežila pozemkovou reformu, „vítězný únor“ i následné rozkulačení. Směs českých rolníků a zkratých slovenských bojovníků se nakonec politicky vyprofilovala dost antikomunisticky, ovšem, jak bylo obvyklé, bez aktivního odboje.

Zlomem skoro poklidné historie obce se stala skutečnost, že jednak se kdosi nahoře začal podezřele zajímat o historii zde usazených slovenských partyzánů a zároveň přišel nový výměr rolnických dodávek, dle kterého měli skoro všichni na krku prokurátora, pokud by rychle nepodepsali vstup do JZD.

Následná výbušná atmosféra spojila upadající svazek růžovických Čechů a Slováků. Do toho zjistili, že dosud zapečetěný zámek má nové obyvatele. Netušili, kdo to je a zpočátku se drželi stranou. Když ale za pár dní uviděli lidově demokratické policajty v kostýmech dřívějších SS-rekreantů a pak jejich rozverný rej před zámkem, okamžitě jim to připomnělo zážitky z okupace, o které se jim starali velkoněmečtí „übermenšové“. V jejich rozjitřených hlavách se okamžitě zrodily hrůzostrašné fantastické konstrukce.

Viděli před pár dny autobus, který přivezl neznámého vězně a spojili si to s vlastními podezřívavými myšlenkami a šeptanými legendami. Byla to směs strachu, vzdoru, touhy po spravedlnosti a idealisace minulosti. A tento mix, stejný, který kdysi vytvořil legendu o králi Ječmínkovi, způsobil lidové pozdvižení. Cokoli kdo řekl, to zapadlo do sdílené pověsti bobtnající a kynoucí pak jako ta kaše z pohádkového hrnečku.

Všem bylo proto náhle jasné, že na zámek se vrátili nacisti a vězňi tam presidenta! Je třeba zopakovat odbojovou akci, protože to ti komunisti se svou vládou definitivně prohráli, v zemi vládne chaos a poražení Němci si přišli pro revanš! Je to jasné, konečně to prasklo! V tom se shodli Češi i Slováci. Že si každá národnost představovala a snila o jiném presidentovi, to se ukázalo až u dveří biskupovy ložnice a jen jeho zásluhou to neskončilo tragicky ani pro vesničany, ani pro zajatou a zhanobenou pěst dělnické třídy.

Biskup celou bizarní a nebezpečnou situaci diplomaticky urovnal. Jako skvělý řečník dojal všechny přítomné a přiměl je k odložení zbraní i záští. Policajti byli rozvázaní, jejich údy ošetřeny. Zkušené prsty sestry Uršuly uplatnily dovednosti z kliniky pohlavních chorob a na závěr všichni bez rozdílu stavu a politického přesvědčení poklekli v jídelně ke společné modlitbě. Včetně svazáků, které biskup ujistil, že člověk nemusí být věřící, aby se připojil ke společnému poděkování za to, že všechno dobře dopadlo a aby si všichni vzájemně slíbili, že se budou chovat jako slušní lidé.

Klečeli tedy všichni. Vesničané obou národností svorně promísení. Vedle nich skupina esenbáků, oblečených ve svých zákonných uniformách. Z kalhot jim sice trčely ještě dosti zvětšené údy, neboť pod šaty se stále ještě nevešly; již však byly spíše povislé a ústrojní kázeň zajišťovalo zafačování bílým obinadlem. Na každý obvaz přidala sestra Uršula rudou stužku uvázanou do mašličky pod záminkou,

že je to zajištění, aby se obvaz neposunoval. Byl to samozřejmě jen její škodolibý politický žert; postižení ovšem neprotestovali a raději jí věřili, protože jim slíbila, že budou-li poslušní a nebudou porušovat předepsanou léčbu, už zítra se vejdou do kalhot celí a beze zbytku.

Tak se také stalo.

Vesničané se vrátili ke své práci a za pár dnů všichni svorně vstoupili do jednotného zemědělského družstva. Brzy prosperovali, neboť velitel jim přes své přátele zajistil vysoké ministerské dotace.

Esenbáci včetně Vošmery dál hlídali internovaného biskupa a již se do žádných kostýmů nepřevlékali. Biskup měl prakticky volný pohyb poté, co slíbil, že neuteče. Po večerech hrál se sestrou Uršulou šnaps a esenbákům prozradil, že se s ní zná už od dětství. Klidně dodal, že než se rozhodl pro kněžskou dráhu, chtěl se s ní oženit. Asi ironicky, ale přece jen, poděkoval esenbákům za to, že díky jejich zásahům se mohl s Uršilou po letech sejít a v klidu zavzpomínat, když už mu ji přidělili jako „děvče pro všechno“.

Co se sexu mezi biskupem a sestrou Uršulou týká, (pokud to tedy ještě někoho napadá) neměli spolu nic. A jakkoli to bylo pro jejich hlídače nepochopitelné, neměli s tím ani žádný problém.

Než dospěl Vošmera k samému závěru příběhu, připomněl jsem mu, že nevysvětlil, kam se poděly soudružky z dechové hudby SNB, které s nimi měly sexuálně experimentovat. Vošmera se zamračil, pak trochu zasmál a vysvětlil, že to byla další z blbých náhod.

Řidič autobusu si prý zapomněl převzít písemný jízdní příkaz, a když vzpomínal, kam že má ta děvčata zavézt, tak místo do Růžového dvora, jak mu to česky řekli před jízdou na dispečinku, zajel do Zeleného dvora v západních Čechách, kde to znal. Tam je taky zámek, ovšem větší než v Rosendorfu, a v něm byla tehdy posádka pomocného technického praporu Československé armády. Vyjevený strážný jim zvedl závoru a řidič vjel autobusem na nádvoří. Tam soudružky vystoupily a začaly se na vojácích domáhat vědeckého pokusu. Když jim pak v hrubých rysech vysvětlily, v jaké oblasti jsou odhodlány experimentovat, byly vřele přijaty, i když jim asi vojáci v úplnosti nerozuměli, neboť jejich mateřštinou byla většinou maďarština a rusínština. Experiment proběhl v plném rozsahu a nebyť následného výskytu pohlavních chorob u několika soudružek, byla by spokojenost naprostá.

„Věděli jsme ale,“ řekl ještě Vošmera a hrabal se v peněženke, aby odpočítal útratu, „že s Bejčkem jsme ještě neskončili. Nemohlo to skončit. Byl to třídní nepřítel. I když jsme měli momentálně klid zbraní, pustit jsme ho nemohli, ale poté, co nám pomohl, se nám ani nechtělo do nějakého radikálnějšího řešení jeho kontrarevoluční existence.“

Do toho přišla obsáhlá depeše z východního Německa. Jeden tamější vysoce postavený soudruh si vyžadoval biskupa Bejčka k vyšetřování do Berlína. Byl to soudruh moc vysoce postavený a skutečně dobrý komunista. Odmítnout ho by bylo těžké a za jiných okolností bychom nezaváhali. Jenže jsme věděli, že německý soudruh byl za války ve stejném koncentráku jako Bejček, a že tam nebyl jako vězeň. Bejček byl tehdy dokonce mezi těmi, kteří ho identifikovali jako bachaře, když soudruha chytili Američani v Bavorsku a chtěli ho soudit. On se soudruh sice pak nějak dostal do sovětské zóny a stal se tím vysokým a dobrým soudruhem tentokrát už na té správné straně, ale nějak jsme nebyli nakloněni, aby zrovna on vyšetřoval zrovna Bejčka. Ostatně, když se mu chce bojovat proti církevnímu tmářství, mají snad v Německu dost svých flandáků, ne? Nemám pravdu?

Takže jsme to nějakou dobu zdržovali, a když už to nešlo, to už byl, myslím, jednašedesátý rok, dali jsme Bejčkovi pas a povolení k výjezdu z republiky. A to do Říma. Tam mu tenkrát dali ten kardinálskej klobouk, o tom víš, ne? Domů jsme ho už samozřejmě nepustili, ať si ho tam v Římě hlídá, kdo chce. Stejně za pár let umřel. Ale o tom už nic nevím.

Nepřítel, to jo, to on byl. Ale i k takovému může mít jeden uznání, ne? Nemám pravdu?

No, hlavní věc, že se to konečně vyřešilo.“

Vstali jsme od stolu. Chtěl jsem vzbudit kámoše a hospodského, že jako platíme, ale dědek Vošmera mě chytil za loket.

„Nebud' je!“ zašeptal.

„Musíme přece zaplatit,“ povídám já.

„Pšššt! Drž hubu!“ zasyčel na mě. „Polož peníze na pult. Táák. A pojd'. Tiše. Opatrně...“

Cestou ke dveřím jsem nechtěně kopl do židle, až to zarachotilo. Zabolelo to, jak mi hned stiskl paži. Měl dědek v prstech sílu; to bych do něj neřekl. Jako by ani ty roky neměl na hrbu.

U dveří se zastavil a zašeptl něžně:

„Podívej,“ a kývl směrem ke spáčům.

„Co jako?“

„Dívej se. Nejsou všichni krásní? Tak krásně, tiše spí! Usnuli hluboce a...“ zvedl ukazovák a zavrtal se mi pohledem do očí, „...a zdá se jim sen.“

Vyšli jsme před hospodu. Byla hluboká noc a udělalo se krásně. Vzduch byl vlhý, jako někdy na jaře, a přes pozdní podzimní čas skoro teplý. Měsíc v úplňku zaléval přízračným světlem ztichlou vesnici. Stíny byly černočerné a něco se v nich sem tam tiše pohnulo.

Vydal jsem se směrem k domovu a Vošmera mi šel u boku. Držel mě pořád za loket, jako by se snad zapomněl někdy v době svého mládí, kdy takto odváděl nepřátele dělnické třídy za katr, do věznic a do pracovních lágrů. Politiky ze stran, které to tehdy v únoru prohrály, faráře a řeholníky, dělníky, kteří příliš brzy prokoukli podvod státu dělníků a rolníků, skauty, kteří se nechtěli stát svazáky, vojáky, kteří bojovali sice proti Hitlerovi, ale na nesprávné straně, Židy, kteří nechtěli nenávidět Izrael a potom i komunisty, kteří si mysleli, že komunismus může být humánní, nebo si to třeba ani nemysleli, ale jen se tak zrovna hodilo, aby šli na šibenici.

A teď vedl mě. Nebo si to aspoň myslel. Já jsem přece šel sám! Tam, kam jsem chtěl já. A to, že si dědek představuje kdoví co, že sní o dobách, kdy něco znamenal, co na tom? Ty doby jsou dávno pryč a on neměl a nemá pravdu. No nemám pravdu? Musel jsem ho dokonce trochu podpírat. Byl starý a trochu opilý. Malinko mu poklesávala kolena, ale směr držel dokonale, dědek jeden!

„Spinkají. Spí,“ breptal si pro sebe, že jsem ho sotva slyšel. „Ráno budou vzpomínat, cože to jako slyšeli. Vzpomenou si a budou se tomu smát a vykládat dalším a dalším lidem a ti zase dalším... Budou se smát a cítit se přitom silní. To je dobře. A jednou, to už budu všichni mrtví, bude se vzpomínat na

ty naše srandovní historky a na ty časy, že to byla velká legrace, když vládli takoví hloupí strejcové jako my. A budou si říkat: „Ti byli hloupí! Ale my, my už nejsme! My jsme chytří! My to jinak vezmeme do ruky! A nám se už nikdo smát nebude!“

To budou říkat. A taky budou mít sny. A až jednou všechny ty sny obživnou, tak... Jak jízdí eskadra se proženou všude a to bude konec. A pak zas... Krásnej začátek! Ale teď už nic. Teď jenom tiše a pomalounku vpřed. Vpřed!“

A tak jsme šli.

Vpřed.

Přes měsíční kotouč zatím přecházel povlak průsvitných strakatých mraků a roztáhl se od obzoru k obzoru. Z černých stínů, ze tmy v dálce i té tmy blízké skryté v hustých tújích kolem silnice nejasně zahřmělo. Jako by někde v dálce zaduněla kopyta koní.

24. února, 2017

Café Mahen

Brno